

Znanstvena monografija *Ivan Cankar v medkulturnem prostoru*, ki je izšla ob stoti obletnici Cankarjeve smrti, je prava zakladnica informacij o največjem mojstru slovenske besede in velikem mislecu takratnega časa. Razprave v tej monografiji z različnih znanstvenih disciplin in zornih kotov na novo osvetljujejo Cankarjevo literarno ustvarjalnost in njegovo vpetost v slovenski ter evropski kulturni prostor. Slovenska literarna veda je s to monografijo postala bogatejša za nova meddisciplinarna, literarnozgodovinska, kulturološka, prevodoslovna, jezikoslovna in didaktična razmišljanja o Ivanu Cankarju in njegovem ustvarjalnem opusu.

Monografija *Ivan Cankar v medkulturnem prostoru* priča, da so Cankarjeva literarna dela po več kot sto letih še zmeraj aktualna in sodobna ter nas nagovarjajo k medkulturnemu dialogu.

Informacijska doba, v kateri živimo, je, žal, velikokrat tudi doba nerazumevanja in netolerantnosti med posamezniki, narodi, kulturami in religijami, zato je izdaja monografije, ki raziskuje medkulturnost, zaradi njene povezovalne vloge zelo dobrodošla. Izid monografije *Ivan Cankar v medkulturnem prostoru* so finančno podprli Rektorski sklad Univerze v Mariboru, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru, Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Mariboru in podjetje Tamstan, d. o. o. Namenjena je strokovni javnosti, študentom in študentkam slovenistike, slavistike in primerjalne književnosti, v branje pa jo priporočam tudi vsem ljubiteljem slovenske književnosti, jezika in kulture.

LITERATURA

Jožica ČEH STEGER, 2018: Uvodna beseda. *Ivan Cankar v medkulturnem prostoru*. Ob

stoti obletnici Cankarjeve smrti. Ur. Jožica Čeh Steger, Simona Pulko, Melita Zemljak Jontes. Maribor: Univerzitetna založba Univerze. (Mednarodna knjižna zbirka Zora, 126). 10–16.

Silva Belšak

Univerzitetna knjižnica Maribor,
silva.belsak@um.si

PROJEKT SLOVENŠČINA NA DLANI

Na Univerzi v Mariboru od avgusta leta 2017 poteka projekt *Slovenščina na dlani*, pri katerem sodelujejo Filozofska fakulteta (FF), Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) ter Pedagoška fakulteta (PEF). Osnovni namen projekta je pripraviti učno e-okolje za slovenščino, ki se bo uporabljalo v osnovnih šolah od 6. razreda in v srednjih šolah, s prostim dostopom na spletu pa bo od leta 2021, ko se projekt zaključi, njegova raba omogočena tudi drugim uporabnikom; dostopno bo na računalnikih, tablicah in pametnih telefonih. Projekt sofinancirata Republika Slovenija (Ministrstvo za kulturo) in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Učno e-okolje pripravlja skupina slovenistov, jezikoslovcev, jezikovnih tehnologov, programerjev, didaktikov, učiteljev iz prakse in drugih strokovnjakov, aktivno pa sodelujejo tudi učiteljice in učitelji z 14 vzgojno-izobraževalnih zavodov iz vzhodne in zahodne kohezijske regije: Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer, Gimnazija Ormož, Prva gimnazija Maribor, OŠ Pesnica pri Mariboru, Šolski center Rogaska Slatina, OŠ

Primoža Trubarja Laško, OŠ Sava Kladnika Sevnica, Šolski center Postojna; Gimnazija Tolmin, OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, OŠ Naklo, OŠ Draga Bajca Vipava, Zavod Sv. Frančiška – OE Gimnazija Želimlje, OŠ Vižmarje Brod. Obenem se povezujemo tudi s primarnimi uporabniki, torej z učenci in dijaki, ki s svojimi predlogi in idejami pomagajo pri zasnovi. Prepričani smo namreč, da lahko s skupnimi močmi pripravimo e-okolje, ki bo kvalitetno, uporabno in inovativno, s tehnološko-grafičnega vidika pa privlačno za mlade. Prav zato smo že v izhodišču načrtovali vključevanje interaktivnosti in tistih elementov oz. funkcionalnosti, ki so sicer značilne tudi za igričarstvo.

Zasnova e-okolja je vsebinsko široka in zajema 4 področja, ki smo jih poimenovali s slogani: 1) pravopis (*Vejico stresem iz rokava*), 2) slovnica (*Slovnica v malem prstu*), 3) frazeologija (*Več znaš, več veljaš*) in 4) besedila (*Iz malega zraste veliko*). Vsako področje se podrobneje členi na podpodročja in izhajajoč iz učnih načrtov skuša celostno zajeti obravnavano tematiko, pri čemer se osredinja na vsebine, ki so se na osnovno- in srednješolski ravni izkazale kot bolj problematične. Okolje bo učencem in dijakom ter drugim uporabnikom ponujalo vaje in naloge, ki bodo temeljile na izhodiščnih korpusih, pripravljenih v projektu, omogočalo pa bo tudi brskanje po t. i. bazi znanja (*Vsak zakaj ima svoj zato*), v kateri bodo jezikoslovni pojmi teoretično pojasnjeni in praktično ponazorjeni ter bodo lahko služili kot pomoč pri reševanju vaj in nalog. Osnovni cilj e-okolja je izboljšanje jezikovnih in digitalnih kompetenc uporabnikov, pri čemer upoštevamo temeljna didaktična priporočila, npr. individualizacijo, diferenciacijo in formativno spremljanje.

V prvem letu izvajanja projekta (2017) smo izvedli pripravljalne dejavnosti, v okviru katerih smo vzpostavili projektno spletno stran (<http://projekt.slo-na-dlani.si/sl/>), oblikovali celostno grafično podobo (skupaj s podjetjem Biro Biro), vzpostavili spletni strežnik, intranet portal, Facebook in Twitter profil. Pri oblikovanju logotipa smo izhajali iz vsebine in namena e-okolja, skušali smo preplesti osnovne elemente, ki se povezujejo z njegovo zasnovo, tj. znanje (stilizacija knjige, na podlagi katere običajno poteka učenje), digitalizacija (prehod v elektronsko obliko, podoba knjige se zlije s podobo vezja), dostopnost (dlan/»na dlani«; prim. sliko 1). Za znak smo izbrali modro barvo, ki simbolizira znanje oz. modrost, pri tipografskem delu pa smo se poigrali z velikimi in malimi črkami. Pripravili smo tudi promocijsko gradivo in plakate.

Slika 1: Logotip projekta *Slovenščina na dlani*

Začeli smo z osrednjimi dejavnostmi za pripravo e-okolja, pri čemer smo sprva naredili analizo obstoječih e-okolij oz. e-gradiv za slovenščino ter specificirali zahteve za naše učno okolje. Skladno z inovativnimi didaktičnimi pristopi smo razmišljali o osnovnih funkcionalnostih okolja in izdelali prototip, ki smo ga predstavili na prvem izobraževanju za učiteljice in učitelje. Zbrali smo njihove odzive in pobude ter jih smiselno upoštevali v naslednjih fazah zasnove.

V drugem projektnejem letu (2018) smo nadaljevali s pripravo učnega e-okolja. Ukvarjali smo se zlasti z izdelavo korpusov, na podlagi katerih bodo

nastajale vaje in naloge, ustvarili smo potrebne vmesnike, sklepali pogodbe z gradivodajalci in urejali avtorske pravice. Korpus za pravopisno-slovnični sklop smo poimenovali MAKs (Mladinski Korpus beSedil), pisni in govorni korpus za področje besedil BERTA (BeSedila pRakTičnega sporazumevanjA), korpus za področje frazeologije pa FRIDA (Frazemi in pRegovorI na dLANi). Začeli smo tudi z načrtovanjem vaj in nalog. Izvedli smo dve izobraževanji za učiteljice in učitelje slovenščine, za učence in dijake sodelujočih šol pa smo razpisali natečaj, na katerem smo zbirali fotografije na temo *slovenščina na dlani*. Najboljše fotografije smo uporabili na promocijskem gradivu, kot so mape in zvezki (prim. sliko 2).

Slika 2: Promocijsko gradivo projekta *Slovenščina na dlani*

Pravkar poteka tretje projektno leto (2019), v katerem se je zaključila faza priprave korpusov, intenzivno pa se posvečamo pripravi vaj in nalog za posamezna vsebinska področja ter grafični podobi e-okolja. Izdelali smo seznam vaj s pripadajočimi tipologijami in navodili, definirali smo grafične elemente k vjam in nalogam, zasnovali smo grafično osnovo (GUI 'graphic user interface') ipd. Novembra 2019 bomo začeli s specifikacijami vključevanja razlag v naloge (za bazo znanja je predvidenih 200 razlag). Do konca leta bomo izdelali

smernice in strategije na področju proužnih oblik učenja.

V okviru izobraževanj za učiteljice in učitelje vseskozi pripravljamo gradiva, jih seznanjamo z inovativnimi učnimi pristopi in metodami poučevanja ter s strokovnimi novostmi. Leta 2018 smo izdali strokovno monografijo *Slovenščina na dlani 1* (<http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/341>), v kateri so zbrani zanimivi strokovni prispevki, obenem pa so predstavljeni prvi rezultati projektnega dela; tik pred izidom je tudi *Slovenščina na dlani 2*, v kateri strokovne prispevke objavljajo tudi sodelujoče učiteljice slovenščine.

Projektno delo v posameznih vsebinskih sklopih vodijo koordinatorice in koordinatorji: Darinka Verdonik s FERI skrbi za jezikovnotehnoški del, pripravo korpusa MAKs, področje pravopisa in slovnic; Mira Krajnc Ivič s FF koordinira slovenistično področje, skrbi za pripravo zbirke BERTA in za naloge, vezane na besedila; Simona Pulko s FF vodi didaktični del; Milan Ojsteršek s FERI koordinira področje programiranja; Polonca Šek Mertük s PEF skrbi za stike s šolami in za promocijski del; Natalija Ulčnik s FF vodi projekt in koordinira delo v frazeološki skupini.

Verjamemo, da bodo uporabniki novo učno e-okolje za slovenščino prepoznali kot kvalitetno, inovativno, koristno in privlačno, da bodo učiteljice in učitelji tudi z njegovo uporabo lahko popestrili in obogatili pouk slovenščine ter tako prispevali k povečanju motivacije za učenje in posledično k izboljšanju jezikovnih kompetenc, kar ponazarja tudi naš krovni slogan – *Slovenščina poznam kot lastno dlan*.

Natalija Ulčnik

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru,
natalija.ulcnik@um.si